

amittuntur per non usum. — Quæritur II. An, quando, et quæ privilegia negativa amittantur per usum contrarium? Resp. I. Privilegia negativa mere gratiosa, v. g. non jejnandi, nunquam amittuntur per usum contrarium. Suarez, lib. VIII, de Leg. cap. xxxv, n. 22. Pontius, lib. VIII, de Matrim. cap. xviii, num. 25. Pirhing, h. t. n. 183, cum communi per rationes et jura n. 210, allegata.

213. Bene tamen concessa cum onere aliorum. — Resp. II. Contra privilegia negativa cum onere aliorum concessa, v. g. non solvendi decimas, vel tributum, amitti possunt per usum contrarium. Suarez, loc. cit. cap. xxxiv, n. 20, et cap. xxxv, n. 1 et 2. Pontius, loc. cit. n. 9. Layman, lib. I, tract. IV, cap. xxiii. Pirhing, h. t. n. 178, cum communi et certa aliorum, arg. c. Cum accessissent, de Consuetud. ubi statutum quoddam auctoritate Apostolica in favorem canonicorum confirmatum, mandat Papa in suo robore conservari, nisi postea dicti canonici contravenerint; et consequenter hi actu contrario dictum privilegium seu favorem amisissent. Possuntque amitti vel via præscriptionis, vel tacitæ renuntiationis per dicta n. 203.

214. Dummodo usus contrarius voluntarie. Verum, ut per tacitam renuntiationem amittantur, requiritur primo, ut quis scienter, et voluntarie exerceat actum contrarium animo renuntiandi privilegio: nam si quis ignorat se habere privilegium, vel illius immemor agit contra illud, aut expresse protestetur, se nolle per hoc renuntiare, aut præjudicare suo privilegio, non amittit illud. L. 1, c. De his, qui sponte sua munera publica. Abbas, in c. Cum accessissent, de Constitut. n. 7, et ibi Felinus, n. 30. Limitat. 5. Layman, loc. cit. n. 11.

215. Libere seu sponte. — Secundo, ut sponte et libere agat per dicta supra n. 207.

216. Et ab eo fiat, qui privilegio expresse renuntiare potest. — Tertio, ut fiat ab eo, qui privilegio expresse renuntiare potest. Ratio patet, quia qui expresse renuntiare non potest privilegio, multo minus tacite id valebit. Quinam autem, et quomodo renuntiare possint privilegio? habes supra § 9.

217. Per expressam renuntiationem unico actu perdi potest privilegium, sicut etiam via præscriptionis, si cætera concurrunt. — Quæritur III. An privilegium cum onere aliorum concessum etiam per unicum actum amitti

valeat via tacitæ renuntiationis? Et dico notanter, via tacitæ renuntiationis: nam imprimis certum est per unicum actum renuntiationis expressæ amitti privilegium, juxta dicta superius § 9. Insuper per unicum actum contrarium absque protestatione factum potest amitti privilegium via præscriptionis, si postea elabatur tempus ad præscriptionem sufficiens, per dicenda infra.

218. Via tacitæ renuntiationis privilegium regulariter loquendo non quidem amittitur unico actu. — Resp. I. Regulariter quidem non sufficit unicus actus ad amissionem privilegii via tacitæ renuntiationis; id tamen fieri potest in certis casibus. Ratio primæ partis sequitur ex hactenus dictis: unde Summarium ex Salyeto desumptum in l. Voluntariæ. c. de Excusat. tutor. ponit hanc regulam: « Per unum actum contrarium quis non perdit in aliis privilegium habens effectum reiterabilem et successivum. »

219. Tamen etiam per unicum actum amittitur, si privilegium non habet tractum successivum, nec effectum iterabilem, sed in unico actu contrario consistit. — Altera vero pars, nempe privilegium quandoque perdi unico actu contrario, probatur inductione. Sic enim imprimis perditur privilegium unico actu contrario, si id non habeat tractum successivum, neque effectum reiterabilem, arg. c. Cum accessissent, de Constitut. ubi Indultum Apostolicum extinguendi primiceriatum fuit unico actu extinctionis completum.

220. Item si ex conjecturis colligere licet, quod quis per usum contrarium velit renuntiare privilegio etiam tractum successivum habenti. Statuto jurato contravenientes capitulares censentur illi renuntiare. — Secundo perditur privilegium etiam habens tractum successivum et iterabilem effectum, per unicam contraventionem seu actum contrarium, si aliæ conjecturæ concurrant, ex quibus renuntiatio privilegii absolute colligitur. Exemplum hujus ponit Layman, in c. Cum accessissent, de Constitut. n. 13, de statuto et privilegio jurato, quando nempe capitulares jurarunt, se observaturos tale statutum et privilegium: nam si postea contraveniant etiam unico actu capitulariter gesto, censentur id facere animo tollendi statutum vel privilegium, ne alioquin agere contra juramentum, sicque rei esse perjuri conveniantur. Omitto nonnulla alia.

221. Quamvis privilegium habens tractum successivum via tacitæ renuntiationis per unicum actum ordinariè quidem non amittatur, datur tamen adversario quasi possessio ad præscribendum. — Resp. II. Quamvis privilegium habens tractum successivum et effectum iterabilem, v. g. non solvendi decimas, vectigalia, et huiusmodi, per unum actum contraventionis regulariter non amittatur: exinde tamen datur adversario quasi possessio in ordine ad præscribendum contra privilegiatum. Ita Engel, h. t. n. 20, post Suarezium, et Barbosam. Inde enim fit, quod propter unicum actum contrarium sine protestatione factum amittatur privilegium via præscriptionis, si postea elabatur tempus ad præscriptionem sufficiens, alias enim ut habetur Reg. 3, Juris, in 6: « Sine possessione præscriptio non procedit. »

222. Ut privilegia affirmativa aliis onerosa habentia tractum successivum per non usum amittantur via præscriptionis, requiritur, et sufficit tempus ad præscriptionem ordinariè requisitum. — Quæritur IV. Quanto tempore censeatur privilegium amissum per non usum, vel usum contrarium? In resolutione hujus quæstionis mire variant doctores ob apparentem quamdam textuum utriusque juris diversitatem, ut videre est apud Glossam in c. Cum accessissent, de Constitut. §. Contravenerint, et Engel, h. t. n. 19, ubi in re tam perplexa apertiore juris declarationem optat. Resp. I. Ut privilegia affirmativa, quæ sunt aliis onerosa, habentque causam successivam, vel actum iterabilem, per non usum, si tamen occasio aderat, amittantur via præscriptionis, tantum temporis requiritur, quantum ad præscriptionem. Patet hoc ex terminis, quia alioquin talia privilegia non amitterentur via præscriptionis.

223. Possunt amitti via præscriptionis. — Cæterum posse privilegia amitti per non usum via præscriptionis, patet ex eo; quia etiam omnes aliæ obligationes, ac servitutes tam reales quam personales sic amittuntur, si quis jure suo pro temporum occasione nunquam utatur, sicque alter rem ut liberam possidens contra ipsum præscribat; ergo a pari potest præscribi contra privilegia, quatenus illi, in quorum præjudicium tendunt, præscribunt exemptionem a tali onere per tempus a jure definitum.

224. Quantum tempus requiratur in specie? — Porro tempus ad præscriptionem varium

est pro diversitate causarum, uti patet ex l. II, tit. XXVI, de Præscript. Cæteris tamen dimissis breviter nota, quod ad præscribenda bona immobilia (quibus annumerantur jura et actiones ad immobilia) privatorum, cum titulo requiratur spatium decem annorum inter præsentis, et viginti annorum inter absentes, arg. § 1, Instit. de Usu capt. et alibi. Sine titulo autem requiratur spatium triginta annorum, arg. l. Sicut in rem, c. de Præscription. 30, et 40 annorum, et c. Sanctorum, de Præscript. Contra Ecclesiam vero non valet præscriptio, nisi sit annorum quadraginta, imo subinde requiritur major, juxta dicta loc. cit. § 6.

225. Requiritur etiam, quod adsit occasio notitiæ, et libertas utendi privilegio. — Dixi tamen notanter n. 222. Si tamen occasio utendi aderat. Nam si occasio utendi privilegio sese nunquam offerat, illud per non usum minime amittitur, juxta dicta n. 205, ut si quis habeat jus gladii ex privilegio, eoque non fuerit usus etiam tempore longissimo, eo quod nullum malefactorem ceperit, non idcirco perdidit hoc privilegium. Idem dic, si quis per absentiam, infirmitatem, aut per violentiam ab ejus usu impeditur, privilegio non sit usus, aut privilegium ignorarit, per dicta a n. 206.

226. Privilegia negativa aliis onerosa amitti possunt per actum contrarium via præscriptionis et tacitæ renuntiationis. — Resp. II. Privilegia negativa aliis onerosa, v. g. exemptio a decimis, vel jurisdictione ordinarii, possunt juxta jam dicta per actum contrarium amitti vel via præscriptionis, si post actum contrarium sine protestatione factum elabatur tempus sufficiens ad præscriptionem vel per tacitam renuntiationem: nam in foro externo præsumitur quis juri ac privilegio suo renuntiare, qui sine necessitate cogente, et absque protestatione actum ei contrarium exercet, ut bene probat Glossa communiter recepta in c. Gratiam, de Offic. delegat. §. Recessum.

227. Tempus ad hoc requisitum quale? — Resp. III. Quantum temporis requiratur, ut privilegium censeatur amissum ob actum contrarium per viam tacitæ renuntiationis, jura satis clare non expriment, nihilominus probabiliter dici potest per viam tacitæ renuntiationis regulariter eodem tempore amitti privilegia, quo per actus contrarios solet derogari juri communi. Ita indicat Glossa in c. Accedentibus, h. t. dicens: « Et

ita perditur privilegium eodem tempore, quo et præscribitur contra jus commune. » Accedit ratio, quia privilegium est lex privata; ergo si juri communi tanto vel tanto tempore derogetur, multo magis privilegio, prout amplius discurret Engel, h. t. n. 9. Cum quo proinde :

228. *Doctrina practica ad propositum.* — Inferes primo, concordando jura juribus, quod privilegium contra jus civile concessum, per non usum et habita occasione utendi, amittatur lapsu decennii, arg. l. 4, ff. de Nundinis; nam ad derogandum legi civili sufficit decennium arg. l. 1, c. *Quæ sit longa consuetudo.*

229. E contra privilegium ecclesiis, vel personis ecclesiasticis concessum, ac usu aliquando receptum, non amittitur nisi spatio 40 annorum, arg. c. *Accedentibus*, h. t. Nam ad derogandum legi ecclesiasticæ, et usu aliquando receptæ, requiritur tempus 40 annorum, arg. c. *Auditis, de Præscript.* et c. *Cum Ecclesia, de Causa possess.* atque cum communiori doctorum diximus tit. *de Consuetudine*, § 5.

230. *Respondetur ad c.* Si de terra, h. t. — Quomodo autem præmissis non obstet c. *Si de terra*, h. t. ubi monasterium per 30 annos solvens decimas censetur renuntiasse juri privilegii, quo exemptum erat a solvendis decimis, conatur solvere Engel, loc. cit. id explicans de privilegio, usu nunquam recepto, eo quod monasterium illud a sui erectione decimas semper solvisset: nam etiam leges ecclesiasticæ usu nunquam receptæ abrogantur decennio, multo magis annis triginta.

231. *Status questionis de privilegiis hodie valentibus.* — Quæritur V. Quænam privilegia in specie pro regularibus mendicantibus præsertim ordinis nostri adhuc valeant, et subsistant, ita ut nec revocata, nec per non usum, aut actum contrarium, renuntiatione, præscriptione, aut alia via sint amissa? consequenter vel in utroque, vel saltem in foro interno eis uti liceat? Ante responsionem nota, quod etsi resolverimus, privilegia in specie a potiori compendiose saltem adducere, tamen quia opus aggredientes vidimus, opus fore integro novo tomo ad id præstandum, mutata intentione, per aliquas conclusiones universales, et remissione ad compendia privilegiorum satisfacere quæstioni conducens duximus. Quare :

232. *Multa centena privilegia partim pro*

utroque, partim pro foro interno adhuc valent, utpote nec ullibi revocata. — Resp. I. Plurima, imo multa centena privilegia in specie regularibus mendicantibus præsertim ordinis nostri per diversos Pontifices concessa etiam pro utroque foro adhuc vere valida existunt, valideque, et licite practicari possunt. Ratio conclusionis est, quia tam in nostro, quam Societatis Jesu et aliorum ordinum compendio, et recollectione privilegiorum maxima copia illorum in specie allegari possunt, quæ nec sunt revocata, nec per usum contrarium, vel non usum, renuntiationem, præscriptionem, vel aliam viam amissa fuere.

233. Et quidem quod plurima nulli revocationi sint subjecta, inde patet: tum quia nunquam huc usque facta est, nec unquam fiet aliqua universalis revocatio omnium privilegiorum; quia licet plures a variis Pontificibus in certa materia editæ sint constitutiones revocatorie privilegiorum, hujusmodi constitutionibus contrariorum, tamen plurima adhuc alia, et quidem, ut diximus, multa centena privilegia dantur, quæ a dictis constitutionibus, utpote in alia materia emanatis, minime tanguntur.

234. Pariter licet etiam concilium Tridentinum in diversis sessionibus in specie et expresse revocarit aliqua privilegia, ac insuper omnia ejusdem sessionis 25, *de Regularibus*, contraria juxta dicta superius; tamen non obstante, quod præfata per concilium Tridentinum, et multa alia per constitutiones supra dictas vere sint revocata, adhuc multa centena alia existunt, quæ nec præfato concilio, nec supra dictis constitutionibus sunt contraria; consequenter ab eis minime revocata, uti videre est inter alia in nostro compendio privilegiorum reformato per P. Hieronymum a Sorbo.

235. *Compendium nostrorum privilegiorum fuit exacto reformatum juxta decreta concilii Trident. et constitutiones pontificias.* — Notandum siquidem specialiter, quod dictum nostrum privilegiorum compendium omni debita cum reverentia et obedientia erga S. Sedem, juxta decreta concilii Tridentini, et aliarum constitutionum papalium fuerit reformatum, et sic reformatum editum, adeo ut nullum in illo reperiatur privilegium a concilio Tridentino, vel aliqua constitutione Pontificia usque ad Clementem VIII revocatum; et tamen multa centena in illo reperiuntur privilegia, etiam nulli posteriori

constitutioni Pontificiæ contraria, nec per aliam causam amissa, uti legenti patebit. Pariter res se habet de compendio privilegiorum Societatis Jesu recenter edito, sicut et de aliis.

236. *Valent etiam adhuc plurima vocis oracula: et quæ?* — Rursus, licet Gregorius XV et Urbanus VIII, universaliter pro utroque foro revocarint omnia vivæ vocis oracula non vere authentica, seu de quibus testimonium officialium et ministrorum superiorum allegatorum non constat; tamen non obstante dictorum Pontificum revocatione, plurima oracula adhuc valent; tum quia plurima habentur vere authentica, omnia videlicet illa, quæ in nostro privilegiorum compendio signata sunt majori littera O. juxta dicta supra; tum quia omnia vivæ vocis oracula in libris ordinis nostri reperta, etsi testimonio præfatorum officialium non authenticata, Leo X saltem pro foro conscientie, novo vivæ vocis oraculo vere authentico de novo concessit, et eadem etiam Gregorius XIII et Clemens VIII, ex certa scientia per specialem Bullam de novo confirmarunt et concesserunt, consequenter fecerunt, quod dicta nostra oracula in libris ordinis reperta Gregoriæ, et Urbane revocationi non subjaceant, et consequenter adhuc saltem in foro conscientie valeant, juxta dicta supra. Cum oracula vere authentica, vel quæ per novam Bullam denuo sunt concessa, evadant privilegia scripta, et per consequens a dictis Pontificibus nullatenus revocata.

237. *Causæ amissionis privilegiorum parum obsunt privilegiis nostris.* — Porro sæpe dicta magna copia privilegiorum parum vel nil minuitur non usu aut usu contrario, aut renuntiatione illorum, aut alia amissionis causa; tum quia plurima ex eis sunt mere gratiosa, quæ non usu, aut usu contrario minime cessant per dicta supra. Tum quia pleraque sunt data ordini, dignitati, officio, aut communitati, quibus per privatos renuntiari nequit; tum quia alia amissionis causa facile probari nequit, et interea privilegiati sunt in possessione privilegiorum. Hinc ad quæstionem n. 231, positam post praxi.

238. *Privilegia nostra, seu Bullata, et oracula authentica in nostro compendio reperta valent pro utroque foro.* — Resp. II. Omnia et singula privilegia scripta, seu Bullata, etiam omnia et singula vivæ vocis oracula

vere authentica, quæ in nostro reformato privilegiorum compendio reperiuntur, et nova aliqua constitutione post Clementem VIII circa certam materiam expresse revocata non sunt, et contra quæ causa aliqua amissionis probari non potest, adhuc pro utroque foro valent. Vivæ vocis oracula vero plene non authentica, et ex libris tamen ordinis nostri ibidem adducta, valent pro solo foro interno, utpote pro hoc solo ab allegatis Pontificibus de novo concessa, etc. Patet tota conclusio ex dictis, quam pro compendiosa et practica notitia solum adducere, de reliquo lectorem scire cupientem, num et quale in hac vel illa materia privilegium habeamus, ad sæpe allegatum reformatum nostrum compendium privilegiorum ordine alphabetico compositum remittere expediens duximus.

239. *Paucis exceptis, illis nempe, quæ per novas constitutiones pro certa materia editis, sunt revocata.* — Dicitur notanter, et nova aliqua constitutione post Clementem VIII revocata non sunt; quia aliqua respective tamen vaide pauca in dicto compendio reperiuntur privilegia, quæ a novis constitutionibus fuere revocata, utpote contraria hujusmodi constitutionibus in illa materia, circa quam fuere edita cum clausula non obstantibus quibuscunque privilegiis, etc., uti erat privilegium super altari portatili celebrandi Missam in quovis etiam sæculari loco, quod fuit revocatum a moderno Pontifice iuxta dicta lib. III. tit. XLI, a n. 4.

240. *Plura de privilegiis, remissive.* — Et hæc de materia privilegiorum dicta sufficiant; qui plura de his desiderat, consulat quæstiones regulares Roderiquez, Manuale Mirandæ, Hyacinthum Donatum, Peyrinam, Lezanam, et alios, integros tomos de privilegiis scribentes. Nobis properandum ad alia. (ADNOTATIO XLV.)

TITULUS XXXIV.

De purgatione canonica.

1. *Purgatio canonica, quid?* — Quæritur I. Quid sit, et quomodo fieri debeat purgatio canonica? Ante responsionem nota purgationem canonicam ut sic quantum ad propositum, aliud non esse quam ostensionem